МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ПРИВАТНЕ ТА ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

№ 4/2021

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:
Запара Світлана Іванівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри приватного та соціального права Сумського національного аграрного університету.

Заступник головного редактора:
Кравцова Тетяна Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правосуддя Сумського національного аграрного університету.

Члени редакційної колегії:
Арістова Ірина Василівна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права Сумського національного аграрного університету;
Аркуша Лариса Ігорівна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного університету «Одеська юридична академія»;
Драганов Живко Іванов – доктор наук, доцент, декан юридичного факультету, завідувач кафедри міжнародного права та права ЄС Університету національного та світового господарства, Софія, Республіка Болгарія;
Кармаза Олександра Олександрівна – доктор юридичних наук, професор, головний консультант Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України;
Клочко Альона Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин Сумського національного аграрного університету;
Копиленко Олександр Любимович – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії наук України, директор Інституту законодавства Верховної Ради України;
Курило Микола Петрович – доктор юридичних наук, професор, перший проректор Сумського національного аграрного університету;
Логвиненко Микола Іванович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету;
Марінова Діана Марінова – доктор, доцент, доцент кафедри міжнародного права та права ЄС Університету національного та світового господарства, Софія, Республіка Болгарія;
Мельник Костянтин Юрійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри трудового та господарського права Харківського національного університету внутрішніх справ;
Мельник Ярослав Ярославович – доктор юридичних наук, провідний юрист Центру проблем імплементації європейського соціального права юридичного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка;
Притика Юрій Дмитрович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правосуддя Київського національногоуніверситету імені Тараса Шевченка;
Роговенко Олег Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Сумського національного аграрного університету;
Рожнов Олег Вікторович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Сітек Бронислав (Bronisław Sitek) – доктор габілітований правничих наук (doktor habilitowany nauk prawnych), професор (profesor nauk prawnych), професор кафедри цивільного і трудового права Варшавського юридичного факультету Університету соціальних та гуманітарних наук, Варшава, Республіка Польща;
Сітек Магдалена (Magdalena Sitek) – доктор габілітований правничих наук (doktor habilitowany nauk prawnych), професор Вищої школи єврорегіональної економіки ім. Альчіде де Гаспері в Юзефуві, Юзефув, Республіка Польща;
Стрельник Вікторія Валеріївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного та соціального права Сумського національного аграрного університету;
Тимченко Геннадій Петрович – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України;
Ясинок Микола Михайлович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правосуддя Сумського національного аграрного університету.

**Науковий журнал «Приватне та публічне право»
включено до переліку наукових фахових видань
(Наказ Міністерства освіти і науки України № 409 від 17 березня 2020 р.)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Сумського національного аграрного університету
(Протокол № 9 від 31.01.2022 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 22553-12453Р
від 28.02.2017 р., видане Міністерством юстиції України

Електронна адреса видання: pp-law.in.ua

ISSN 2663-5666 (print)
ISSN 2663-5674 (online)

© Сумський національний аграрний університет, 2021
© Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2021

Лугіна Н.А.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
Університету державної фіскальної служби України

Корнійчук С.Л.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
Університету державної фіскальної служби України

УДК 343.2/.7
DOI https://doi.org/10.32845/2663-5666.2021.4.21

ЩОДО РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЇ «КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ»

Актуальність теми дослідження. Кваліфікація в кримінальному праві є першим і основним етапом застосування кримінального права, без кваліфікації його застосування неможливе. Таким чином, кримінальне законодавство практично не містить стандартів кваліфікації. Аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України та постанов Верховного Суду показує, що більшість їхніх доручень стосуються роз'яснення окремих питань щодо кваліфікації окремих видів злочинів, але вони не є беззаперечними.

Питанням кваліфікації злочинів та кримінально-правової кваліфікації присвячені праці багатьох українських учених, як П.П. Андрушко, Ф.Г. Бурчак, М.Й. Коржанський, В.В. Кузнецов, М.І. Панов, Є.О. Письменський, А.В. Савченко, Т.І. Созанський, О.В. Ус, Н.І. Устрицька та ін.

Мета статті. Метою є розгляд кваліфікацій у кримінальному праві України, а також характеристика уявлення про її зміст, структуру норми та місце в системі кримінального права.

Виклад основного матеріалу. Кваліфікація в галузі кримінального права є одним з основних етапів (етапів) застосування кримінального права, фундаментальним, ключовим елементом впливу кримінального права, визначенням питання кримінального провадження, базовою категорією в кримінальному праві, кримінально-правовій доктрині, слідчій і судовій практиці [1, с. 171–175; 2, с. 10–17]. Незважаючи на те, що поняття кваліфікації є однією з основоположних і визначальних категорій не тільки в кримінальному праві, а й загалом, його визначення в законодавстві відсутнє. Так, КК України 2001 р. (далі – КК) [3] не містить визначення поняття «кваліфікація», хоча в окремих випадках вживається цей термін (ч. 2 ст. 9, ч. 3 ст. 29, ст. 33, ст. 35, ч. 3 ст. 66, ч. 4 ст. 67 КК). При цьому практично весь нормативно-правовий акт спрямований на вирішення питання про кваліфікацію вчиненого особою злочинного діяння та застосування кримінально-правових заходів.

Зауважимо, що він використовує термін «відповідальність», наприклад, відповідно до ч. 2 ст. 29 КК, організатор, підбурювач і партнер притягуються до кримінальної відповідальності за ст. 27 та цієї статті (частини статті) Особливої частини КК, яка передбачає вчинений винним злочин. Вважаємо, що використання терміна «відповідальність» у цьому випадку не зовсім логічне. По-перше, кваліфікація передує притягненню особи до відповідальності та визначає застосування заходів впливу кримінального закону. По-друге, наведена для прикладу норма не вирішує питання кримінальної відповідальності, а встановлює принципи кваліфікації діянь правопорушників. Зрештою, діяння особи, що має кримінальне значення, має бути кваліфікованим, але воно може бути звільнене від кримінальної відповідальності.

Слід зазначити, що термін «правова кваліфікація» широко вживається в кримінальному процесуальному законодавстві України, порядку його здійснення та зафіксований у процесуальних документах (п. 2 ч. 2 ст. 155, п. 2 ч. 1 ст. 184 та ін. КПК). Проте, як зазначає Є.В. Благов, використання такого поняття в кримінально-процесуальному законі не свідчить про його кримінально-процесуальний характер, кваліфікація є матеріальною [4, с. 92].

Традиційно в кримінально-правовій літературі розглядаються питання кваліфікації злочинів [5, с. 90–93; 6]. У доктрині існує кілька підходів до наукового аналізу такої кваліфікації.

Перший підхід ґрунтується на вивченні загальних закономірностей, принципів, методів, які використовуються в процесі кваліфікації злочину. Автори цього підходу мали на меті розробити теорію, основи, принципи, концепцію кваліфікації злочинів [7; 8]. У теоретичних рамках кваліфікації деякі вчені звертають увагу на окремі проблеми (аспекти) кваліфікації злочинів, аналізуючи, наприклад, кваліфікацію злочинів за суб'єктивними ознаками, кваліфікацію множинних злочинів, помилки у кваліфікації злочинів тощо.

Другий підхід характеризується вивченням кваліфікації окремих злочинів або груп однорідних злочинів [9].

Останнім часом ракурс кваліфікаційних досліджень дещо змінився і в науковій літературі дедалі більше уваги набуває положення щодо розширення об'єкта кваліфікації. Нині в кримінально-правовій доктрині співіснують два наукових підходи до об'єкта кваліфікації: а) кваліфікація злочинів, б) кваліфікація злочинів і діянь, які не є злочинами [10].

У правовій доктрині слушно зазначено, що створення необхідного понятійно-категоріального апарату є наріжним каменем, елементом методології відповідної галузі науки, що набуває особливого значення для юриспруденції, де кожен термін має тлумачитися однозначно та адекватно відтворювати об'єктивну реальність [11, с. 7]. Вважаємо, що вивчення кваліфікаційної проблеми в кримінальному праві слід починати з з'ясування її сутності та поняття.

Слід зазначити, що кримінально-правова література містить низку визначень поняття «класифікація злочину». Одні автори пропонують досить оригінальні визначення цього поняття, інші трактують фрази, які були наведені в наукових джерелах.

Власне визначення поняття «кваліфікація» у вітчизняній науці кримінального права вперше сформулював у 1947 р. О.А. Герцензон, який визнав кваліфікацію злочинів встановленням відповідності цього діяння ознакам кримінального правопорушення згідно із законом [12, с. 4]. Пізніше М.Й. Коржанський помітив, що таке визначення не підходить для практики, оскільки не містить настанов у галузі кримінального права, які в конкретному випадку слід було б застосувати до цього діяння [13, с. 5–6].

Визначення цього поняття розроблено в працях таких вчених, як В.М. Кудрявцев [14], В.О. Навроцький [15], які трактують кваліфікацію не лише як процес встановлення відповідності між ознаками діяння та ознаками діяння, а як злочин, передбачений Кримінальним кодексом, а також юридичний запис результату підтвердженої чи невизначеної відповідності в офіційному документі. В.М. Кудрявцев помітив, що кваліфікація злочинів – це встановлення та правове закріплення суворої відповідності ознак діяння ознакам правопорушення, передбачених кримінальним законом [14, с. 7–8]. Наведене вище визначення кваліфікації злочинів прийняте наукою кримінального права, хоча дискусії щодо окремих її аспектів (особливостей), які мають бути відображені у визначенні цього поняття, в доктрині кримінального права тривають і донині.

Кваліфікацію як результат оцінки розглядає В.О. Навроцький, вказуючи, що кваліфікація злочинів – це результат кримінально-правової оцінки діяння органами попереднього розслідування та досудового розслідування, внаслідок чого констатовано, що вчинене є злочином, визначено норму кримінального закону, яка передбачає відповідальність за вчинене, і встановлено відповідність між юридично значимими ознаками посягання й ознаками злочину, передбаченого законом, і процесуально закріплений висновок щодо наявності такої відповідності [15, с. 33].

Деякі дослідники розглядають кваліфікацію як розумово-логічний процес, що здійснюється за законами формальної логіки з використанням таких прийомів і методів, як індукція і дедукція, аналіз і синтез, перехід від абстрактного до конкретного. За кваліфікацією дається правова характеристика суспільно небезпечного діяння [16, с. 92].

М.І. Панов, акцентуючи на дослідженні кваліфікації злочину на основі встановлення підстав кримінальної відповідальності, а також гносеологічних та формально-логічних аспектів кваліфікації, зазначив, що «кваліфікація злочинів – це встановлення та правове закріплення кримінального закону і закріплення в акті про кримінальну відповідальність, поєднане з розмежуванням злочинів та їх відокремленням від діянь, які не є злочинами» [17, с. 48].

Щоб встановити роль і місце явища, предмета, процесу, діяльності в системі знань і практики, необхідно визначити його сутність і поняття.

Вважаємо, що найважливішим аспектом кваліфікації, що визначає її сутність і зміст, є оцінка того, що сталося, тобто оцінка злочинного діяння на основі положень кримінального

закону, яка полягає в кримінально-правовій оцінці кримінального правопорушення.

Суть кримінально-правової кваліфікації полягає в кримінально-правовій оцінці кримінально-правових фактів із метою забезпечення кримінально-правового впливу на особу, яка вчинила злочинне діяння, у тому числі оцінці його мети та соціально-правової ролі.

Ця важлива ознака кваліфікації є системоутворюючою, оскільки визначає основне, ключове, сутність і зміст кваліфікації, визначає специфіку її властивостей, обсяг її поняття. Ця ознака також є підставою для відмежування кваліфікації від інших понять і процесів, діяльності у сфері застосування кримінального права. Інші кваліфікаційні ознаки об'єднані в поняття навколо цієї важливої системної ознаки.

Визнавши кримінально-правову оцінку істотною ознакою кваліфікації, необхідно встановити специфічні ознаки, що утворюють поняття кваліфікації.

Поняття кваліфікації прямо чи опосередковано пов'язане з оцінкою як істотною ознакою. Відсутність такого зв'язку свідчить про помилковість зарахування ознаки до тих, що визначають кваліфікацію та становлять її поняття. Цей факт також обґрунтовує те, що зазначена істотна системоутворююча ознака «кримінально-правова оцінка» може бути використана як синонім «кваліфікації з кримінального права».

Кримінально-правові відносини є підставою для встановлення кримінально-процесуальних відносин, обґрунтуванням яких є кваліфікація. Підготовче провадження розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ч. 2 ст. 214 ЦПК) [18], до якого обов'язково включається попередня юридична кваліфікація правопорушення із зазначенням статті.

У процесі кваліфікації необхідно обґрунтувати застосування конкретної статті (частини статті) КК. Це здійснюється шляхом показу того, що злочинні ознаки діяння, вчиненого цією особою, точно та повністю відповідають (є тотожні) юридичним ознакам конкретного злочину, діяння, яке не є кримінально протиправним, але має злочинний зміст чи поведінку [19, с. 181–184].

Кваліфікацію здійснюють відповідні суб'єкти – правоохоронні органи та суд, до компетенції яких входить підготовче розслідування та визнання відповідним кримінальним провадженням. Зауважимо, що суб'єкт правопорушення, потерпілий, адвокати, науковці та інші також можуть кваліфікуватися як кримінальне правопорушення. Проте суб'єктами кримінально-правової кваліфікації самостійно можуть бути лише працівники правоохоронних органів та суд за владою, оскільки ця кваліфікація передбачає примусовий злочинний вплив на особу, яка вчинила злочинне діяння.

Предметом кваліфікації є діяння кримінально-правового характеру, а саме: правопорушення; діяння, що не є кримінально протиправним, але має кримінально-правове значення, та злочинна поведінка особи, що регулюється Кримінальним кодексом, що не є загальновизнаним у науці кримінального права. Як зазначалося, в теорії кримінального права кваліфікація традиційно пов'язується зі вчиненням злочину. Водночас останнім часом у кримінально-правовій літературі пропонується розширити предмет кваліфікації в кримінальному праві та ввести до наукової та законодавчої термінології такі терміни, як «кримінальна кваліфікація», «кваліфікація злочинного діяння», «кваліфікація діянь, відмінних від кримінальних» або «кримінально-правова оцінка поведінки особистості» тощо.

Слід зазначити, що об'єктом кваліфікації в праві є конкретна життєва ситуація (подія), яка в процесі кваліфікації (правової оцінки) належить до певного виду юридичних фактів, що тягне за собою настання певних правових наслідків, як-от: підстава виникнення, здійснення, зміни та припинення правовідносин. Юридичні факти поділяються на правомірні або протиправні юридичні акти та події. У зв'язку з цим у науковій літературі з соціально-правових позицій виділяють таку юридичну кваліфікацію: 1) правомірні діяння: а) суспільно корисні, заохочувальні; б) ті, що не заохочуються, але не містять ознак правопорушення; 2) протиправні діяння: а) злочини; б) адміністративні; в) дисциплінарні; г) цивільні та інші правопорушення [9, с. 11]. Об'єктом кваліфікації в кримінальному праві є конкретна життєва ситуація – дії та поведінка особи, що належать до кримінально-правового факту, який є кримінально значущим діянням і тягне за собою застосування конкретного кримінального закону та застосування відповідних заходів кримінального закону. Аналіз показує, що, окрім кваліфікації злочинного діяння, існує також кваліфікація діяння, що не є кримінально протиправним, та злочинної поведінки особи, яка має кримінальне значення і регулюється Кримінальним кодексом. Кваліфікація правопорушення, кваліфікація діяння,

яке не є кримінально протиправним, але має кримінально-правове значення, а також кваліфікація діяння після правопорушення охоплюються загальним терміном «кримінально-правова кваліфікація».

Діяння, які не є кримінально протиправними, але мають кримінально-правове значення, а також кримінально-кримінальну діяльність зараховують до кримінального закону (ордеру), якщо вони мають відповідне кримінально-правове значення. Тому, щоб підкреслити оцінку діяння, яке не є кримінально протиправним, але має кримінально-правове значення, а злочинна поведінка особи ґрунтується на кримінально-правовій основі, необхідно використовувати термін «кримінально-юридична кваліфікація».

Це дає підстави стверджувати, що кваліфікація в кримінальному праві як родове поняття (явища) поділяється на такі види (включає три групи кримінально-правових оцінок): а) кваліфікація правопорушення; б) кримінально-правова кваліфікація діяння, яке не є кримінально протиправним, але має кримінально-правове значення; в) кримінально-правова кваліфікація злочинної поведінки особи. Ці терміни співвідносяться як родові та специфічні: правова кваліфікація – правова кваліфікація – кваліфікація злочину; кримінально-правова кваліфікація діяння, яке не є кримінально протиправним, але має кримінально-правове значення; кримінально-правова кваліфікація злочинної поведінки особи.

Виходячи із сутності кваліфікації, кваліфікаційна основа складається з двох обов'язкових елементів: фактичної основи та правової основи кваліфікації. Доктрина кримінального права виражає положення, згідно з яким підставою для кваліфікації є правові явища, на основі яких здійснюється кримінально-правова оцінка діяння [15, с. 168]; правовою основою кваліфікації є законодавча модель, загальне поняття конкретного індивідуального злочину [17, с. 33]. Дослідження наукової літератури показує, що кримінально-правова основа кваліфікації є основною базою, на якій ґрунтується кримінально-правова оцінка діяння, що має кримінально-правове значення.

Фактичною підставою для кваліфікації є встановлені, доведені та такі, що підлягають кримінально-правовій оцінці, факти (ознаки) вчиненого особою злочинного діяння, яке мало місце в об'єктивній дійсності. У ст. 91 КПК це регулюється низкою обставин, які підлягають доказуванню в кримінальному провадженні.

Правовою основою кваліфікації є кримінально-правове регулювання як положення кримінального права, що має кримінально-правове значення (кримінально-правове) для регулювання суспільних відносин.

Кваліфікація має конкретизований характер, що проявляється насамперед через встановлення конкретного кримінального закону, що передбачає склад (правову модель) кримінально значущого діяння.

Кваліфікація не закінчується лише оцінкою кримінально-правового факту як кримінально-незаконного або такого, що не є кримінально-незаконним, суспільно корисним, соціально нейтральним або соціально небезпечним (шкідливим) і вимагає остаточного чіткого уточнення такої оцінки. На кожному етапі кваліфікації кримінально-правова оцінка кримінально-правового факту більше конкретизується і завершується чітким остаточним рішенням. Якщо на початку встановлено, що суспільно небезпечне діяння було вчинене кількома особами, то в кінцевому підсумку необхідно довести, наприклад, що крадіжка була вчинена у великих розмірах, із проникненням у будинок, за попередньою змовою групою осіб, а співучасники виступали як пособники. Кваліфікація має бути ефективною, оскільки вимагає застосування конкретних заходів кримінально-правового впливу, зокрема: притягнення особи до кримінальної відповідальності або її виключення чи звільнення від неї, призначення покарання тощо.

Більшість науковців розглядають кваліфікацію у двох аспектах: а) як процес – діяльність правоохоронних органів та суду для кримінально-правової оцінки кримінального права, визначення кримінального права, що передбачає його законодавчу модель (склад) та відповідність (тотожність) між фактичними та юридичними ознаками злочинного діяння; б) внаслідок такої дії – юридичного закріплення визначення відповідності (тотожності) – визначення кримінального закону (стаття, частина статті) підлягає застосуванню.

Кваліфікація як охоронного елемента кримінально-правового впливу має бути формально виражена, оскільки кримінально-правовий вплив як владна примусова діяльність держави, заснована на кримінально-правовому регулюванні, можлива лише на основі правової оцінки виявленого кримінально-правового факту – кваліфікація. В основі результату кваліфікації лежить процедура формалізації, що означає відображення результатів мислення в точних

поняттях і висловлюваннях, що дають змогу відповідати досліджуваному об'єкту, деяким стійким матеріальним структурам, що уможливлюють ідентифікацію та фіксацію суттєві сторони, властивості об'єкта.

Кваліфікація за результатами пізнання та оцінювання підлягає правовому закріпленню у відповідних процесуальних документах, які правоохоронці та суд оформляють у межах своїх повноважень. Кваліфікація здійснюється у відповідній процесуальній формі, тому кінцевим процесуальним результатом кваліфікації є винесення судового акта.

Висновки. Тому можна зазначити, що під кримінально-правовою кваліфікацією слід розуміти діяльність правоохоронних органів і суду, яка здійснюється в рамках кримінально-правових відносин охоронного характеру і складається з нормативно врегульованих, конкретних, дієвих кримінально-правових оцінок юридичного факту щодо встановлення кримінально-правових ознак, визначення кримінально-правової норми, яка це передбачає, та встановлення відповідності фактичних ознак злочинного діяння ознакам конкретної кримінально-правової норми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ус О.В. Кваліфікація злочинів: сутність та поняття. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.* Серія «Право». № 1106. 2014. Вип. № 2 17. С. 171–175.

2. Ус О.В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції. Харків : Право, 2018. 368 с.

3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-Ш. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14

4. Благов Е.В. Применение уголовного права (теория и практика). Санкт-Петербург : Юрид. центр Пресс, 2004. 505 с.

5. Us O.V. Criminal and legal estimation of behaviour of person. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* Серія: «Юриспруденція». 2018. № 2 32. С. 90–93.

6. Кваліфікація злочинів : навчальний посібник / за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Київ : Істина, 2010. 430 с.

7. Гаухман Л.Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика. Москва : ЗАО «ЮрИнфоР», 2013. 576 с.

8. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / за заг. ред. В.І. Шакуна. Київ : Алерта, 2013. 320 с.

9. Зінченко І.О., Володіна О.В. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навчальний посібник. Харків : Право, 2019. 248 с.

10. Гарбатович Д.А. Квалификация непреступных уголовно-правовых деяний : монографія. Москва : Юрлитинформ, 2017. 320 с.

11. Невідома Н.В. Вчинення злочину організованою групою. Харків : Право, 2017. 224 с.

12. Герцензон А.А. Квалификация преступлений. Москва : Госюриздат, 1947. 146 с.

13. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 416 с.

14. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений. Москва : Юрид. лит., 1972. 352 с.

15. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навчальний посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 704 с.

16. Уголовное право Украины: Общая часть : учебник / отв. ред. Я.Ю. Кондратьев ; под ред. В.А. Клименко, Н.И. Мельника. Киев : Атика, 2002. 448 с.

17. Основи кваліфікації злочинів : навчальний посібник / М.І. Панов, І.О. Зінченко, О.О. Володіна та ін. ; за заг. ред. М.І. Панова. Харків : Право, 2019. 378 с.

18. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань : затв. Наказом Генер. прокуратури України від 6 квітня 2016 р. № 139. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16

19. Us O.V. Constitutional principles of qualification of crimes in Ukraine. *Europska tradicia v medzinarodnom prove: uplathovanie I'udskych prov* : zbornk pnspevkov z medzinarodnej vedeckej konferencie, 6–7, maj 2016. Bratislava, 2016. С. 181–184.

Лугіна Н.А., Корнійчук С.Л. ЩОДО РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЇ «КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ»

У статті досліджено розуміння кваліфікації в доктрині кримінального права, проаналізовано суттєві, змістові, структурні та функціональні особливості кваліфікації, визначено її поняття. Встановлено, що істотною ознакою кваліфікації, яка є системоутворюючою, оскільки визначає основне, ключове, сутність і зміст кваліфікації, визначає специфіку її властивостей, визначає обсяг її поняття, є кримінально-правова оцінка кримінального права. Інші кваліфікаційні ознаки згруповані в поняття навколо цієї важливої системоутворюючої ознаки.

Найважливішим аспектом кваліфікації, що визначає її сутність і зміст, є оцінка того, що сталося, тобто оцінка злочинного діяння на основі положень кримінального закону, яка полягає в кримінально-правовій оцінці кримінального правопорушення. Суть кримінально-правової кваліфікації полягає в кримінально-правовій оцінці кримінально-правових фактів із метою забезпечення кримінально-правового впливу на особу, яка вчинила злочинне діяння, в тому числі його мети та соціально-правової ролі. Ця ознака також є підставою для відмежування кваліфікації від інших понять і процесів, діяльності у сфері застосування кримінального права. Визнавши кримінально-правову оцінку істотною ознакою кваліфікації, необхідно встановити специфічні ознаки, що утворюють поняття кваліфікації. Поняття кваліфікації прямо чи опосередковано

пов'язане з оцінкою як істотною ознакою. Відсутність такого зв'язку свідчить про помилковість зарахування ознаки до тих, що визначають ознаки кваліфікації та становлять її поняття. Цей факт також обґрунтовує те, що зазначена істотна системоутворююча ознака «кримінально-правова оцінка» може бути використана як синонім «кваліфікації з кримінального права».

Надано авторське визначення кримінально-правової кваліфікації, а саме: це діяльність правоохоронних органів і суду, яка здійснюється в рамках кримінально-правових відносин охоронного характеру і складається з нормативно врегульованих, конкретних, дієвих кримінально-правових оцінок юридичного факту щодо встановлення кримінально-правових ознак, визначення кримінально-правової норми, яка це передбачає, та встановлення відповідності фактичних ознак злочинного діяння ознакам конкретної кримінально-правової норми.

Ключові слова: кримінальне право, кваліфікація, сутність кваліфікації, кримінально-правова оцінка, підстави кримінально-правової кваліфікації.

Lugina N.A., Korniychuk S.L. ON THE UNDERSTANDING OF THE CATEGORY "CRIMINAL QUALIFICATION"

The article examines the understanding of qualification in the doctrine of criminal law, analyzes the essential, semantic, structural and functional features of qualification, defines its concept. It is established that an essential feature of the qualification, which is system-forming, as it determines the main, key, essence and content of the qualification, determines the specifics of its properties, determines the scope of its concept, is a criminal law assessment. criminal law. Other qualifying features are grouped into concepts around this important system-forming feature.

We believe that the most important aspect of qualification, which determines its essence and content, is the assessment of what happened, ie the assessment of a criminal act on the basis of the provisions of criminal law, which is a criminal assessment of a criminal offense. law, seems to be the correct formulation of the concept of qualification in criminal law. The essence of criminal law qualification is a criminal law assessment of criminal law facts in order to ensure criminal law influence on the person who committed the crime, including its purpose and socio-legal role. This important feature of qualification is system-forming, because it determines the main, key, essence and content of qualification, determines the specifics of its properties, determines the scope of its concept. This feature is also the basis for distinguishing qualifications from other concepts and processes, activities in the field of application of criminal law. Other qualifications are grouped around this important system feature. Recognizing the criminal law assessment as an essential feature of qualification, it is necessary to establish the specific features that form the concept of qualification. The concept of qualification, directly or indirectly related to assessment as an essential feature. The absence of such a connection indicates the erroneousness of assigning a feature to those that define the characteristics of a qualification and constitute its concept. This fact is also substantiated by the fact that this essential system-forming feature "criminal law assessment" can be used as a synonym for "qualification in criminal law".

Qualification is carried out by the relevant entities – law enforcement agencies and the court, which is responsible for the preparatory investigation and recognition of the relevant criminal proceedings. Note that the subject of the offense, the victim, lawyers, scientists and others may also qualify as a criminal offense. However, the subjects of criminal law qualification can be independently only law enforcement officers and the court of power, as this qualification provides for coercive criminal influence on the person who committed the crime.

The subject of qualification is an act of criminal law, namely: offense; an act that is not criminally illegal, but has a criminal-legal significance, and criminal behavior of a person regulated by the Criminal Code, which is not generally recognized in the science of criminal law. As noted, in the theory of criminal law, qualification is traditionally associated with the commission of a crime. At the same time, recently in the criminal law literature it is proposed to expand the subject of qualification in criminal law and to introduce into scientific and legislative terminology such terms as "criminal qualification", "qualification of a criminal act", "qualification of acts other than criminal" or "criminal law", "assessment of personality behavior" etc.

The Avor definition of criminal-legal qualification is given, namely it is necessary to understand activity of law enforcement bodies and court which is carried out within the limits of criminal-legal relations of protective character and consists of normatively regulated, concrete, effective criminal-legal assessments of the legal fact. determination of the criminal law norm which provides for it, and establishment of conformity of factual signs of a criminal act to signs of the concrete criminal law norm.

Key words: criminal law, qualification, essence of qualification, criminal law assessment, grounds for criminal qualification.

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Левчук М.В. ПРИМЕНШЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ЧЕСТІ ЯК ПІДСТАВА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВОЗДАТНОСТІ В ПРАВІ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ....3

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Завальнюк І.В. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДОГМАТИЧНОЇ ТА ЕМПІРИЧНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ СУДУ....10

Малетич М.М. ГЛАСНІСТЬ ПРАВОСУДДЯ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА....18

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО

Блінова Г.О., Потіп М.М. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ТАЄМНИЦЬ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД....27

Запара С.І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ СУДОВОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ МЕЖІ....35

Корнієць В.П. ПІДГОТОВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ....41

Озернюк Г.В., Мороз А.А. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЄВРООМБУДСМЕНОМ....46

Стрельник В.В., Матвієнко Я.Р. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ТВАРИН У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ....52

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Роговенко О.В. ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ....56

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Буга Г.С. ОСОБЛИВОСТІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ....62

Дерець В.А. ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМ СТАТУСОМ ТА НАЦІОНАЛЬНІ КОМІСІЇ В СИСТЕМІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ....67

Моргунов О.А. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕТОДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ....72

Мороз В.П. АДМІНІСТРАТИВНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ....77

Продан А.О. ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ....82

Ратушенко О.М. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ЗМІСТ ПРИНЦИПУ НЕВІДВОРОТНОСТІ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ....88

Чернадчук Т.О. ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮЮЧИХ ЗАХОДІВ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ....93

Шугалєєва І.Г. ПРАВОВА ВИЗНАЧЕНІСТЬ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ.....101

Яковенко Є.О. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ У РАЗІ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....107

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО; КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Давлатов Ш.Б., Мавроді О.С. РЕЄСТРАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК ПОЧАТОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....112

Кравчук І.І., Коновалова О.С. ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ПРАЦІВНИКІВ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....117

Лугіна Н.А., Корнійчук С.Л. ЩОДО РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЇ «КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ».....123

Сизоненко А.С. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ І ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ЮВЕНАЛЬНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....129

Спільник С.І. СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ТА ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЧЕРЕЗ КРИМІНОЛОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....135

Щербак С.В., Козодав М.Ю. ЕВТАНАЗІЯ В КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІЙ НАУЦІ.....140

КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Свириденко С.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ЗРОСТУ ОСОБИ, ЯКА ЗАФІКСОВАНА НА ВІДЕОЗАПИСІ.....146

СУДОУСТРІЙ ТА СУДОВА ПРАКТИКА; ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Ковальчук І.С. ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОКУРОРІВ.....151

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО; ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

Якимчук М.Ю., Пелешок І.І. БОРОТЬБА З ПОШИРЕННЯМ COVID-19: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....155

CONTENTS

THEORY AND HISTORY OF STATE AND LAW; HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL STUDIES

Levchuk M.V. DECREASE OF CIVIL HONOR AS A GROUND FOR LIMITATION OF LEGALITY IN THE LAW OF ANCIENT ROME....3

CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW

Zavalniuk I.V. CONSTITUTIONAL AND LEGAL ASPECTS OF THE DOGMATIC AND EMPIRICAL FAIRNESS OF THE COURT....10

Maletych M.M. TRANSPARENCY OF JUSTICE: CONSTITUTIONAL AND LEGAL CHARACTERISTICS....18

CIVIL LAW AND CIVIL PROCEDURE; FAMILY LAW

Blinova H.O., Potip M.M. JUDICIAL PROTECTION OF PRIVATE SECRETS: DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE....27

Zapara S.I. PECULIARITIES OF FORMATION OF PROCEDURAL AND LEGAL MECHANISM OF JUDICIAL LEGAL ACTIVITY AND ITS LIMITS....35

Korniiets V.P. PREPARATORY CONDUCT: PROBLEMS OF THEORY AND PRACTICE....41

Ozernyuk G.V., Moroz A.A. PROCEDURAL FEATURES OF EUROPEAN OMBUDSMAN'S CASES....46

Strelnyk V.V., Matvienko Ya.R. LEGAL REGIME OF ANIMALS IN CIVIL LEGAL RELATIONS....52

LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Rohovenko O.V. SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND LABOR MIGRATION IN UKRAINE: SOCIO-LEGAL ASPECT....56

ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE; FINANCIAL LAW; INFORMATIONAL LAW

Buha H.S. FEATURES OF LICENSING CREDIT UNIONS IN THE CONTEXT OF REFORMING REGULATORY AUTHORITIES....62

Derets V.A. CENTRAL EXECUTIVE AUTHORITIES WITH SPECIAL STATUS AND NATIONAL COMMISSIONS IN SYSTEM OF CENTRAL EXECUTIVE AUTHORITIES....67

Morhunov O.A. ADMINISTRATIVE AND LEGAL METHODS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS....72

Moroz V.P. ADMINISTRATIVE LEGAL PERSONALITY OF PRIVATE EXECUTORS WHO ENFORCE COURT DECISIONS....77

Prodan A.O. LEGAL BASIS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE NATIONAL AGENCY ON CORRUPTION PREVENTION....82

Ratushenko O.M. FUNCTIONAL CONTENT OF THE PRINCIPLE OF INEVITABILITY OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY OF MINORS....88

Chernadchuk T.O. LEGAL PRINCIPLES OF CONTROL MEASURES IMPLEMENTATION BY THE LOCAL AUTHORITIES FOR BUSINESS ENTITIES ACTIVITIES IN THE CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT....93

Shugaleeva I.G. LEGAL CERTANITY IN TAX LAW....101

Yakovenko Ye.O. APPEALS AGAINST DECISIONS, ACTIONS OF SUBJECTS OF POWER IN THE EXECUTION OF ADMINISTRATIVE JUDICIARY.....107

CRIMINAL LAW; CRIMINAL PROCESS

Davlatov Sh.B., Mavrodi O.S. REGISTRATION OF CRIMINAL OFFENSE INFORMATION AS THE BEGINNING OF PRE-TRIAL INVESTIGATION: FOREIGN EXPERIENCE.....112

Kravchuk I.I., Konovalova O.S. INTERACTION OF INVESTIGATORS AND EMPLOYEES OF OPERATIONAL DEPARTMENTS OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE DURING COVERT INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS.....117

Lugina N.A., Korniychuk S.L. ON THE UNDERSTANDING OF THE CATEGORY "CRIMINAL QUALIFICATION".....123

Syzonenko A.S. THE NORMATIVE AND LEGAL SUPPORT OF THE ACTIVITY OF STATE BODIES, LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES AND PUBLIC ASSOCIATIONS IN THE FIELD OF JUVENILE CRIME PREVENTION.....129

Spilnyk S.I. THE RELATIONSHIP BETWEEN STATE AND PUBLIC POLICY THROUGH CRIMINOLOGICAL ACTIVITY OF THE STATE CRIMINAL AND EXECUTIVE SERVICE OF UKRAINE.....135

Shcherbak S.V., Kozodav M.Yu. EUTHANASIA IN CRIMINAL SCIENCE.....140

FORENSIC SCIENCE; FORENSIC EXAMINATION; OPERATIVELY-SEARCH ACTIVITY

Svyrydenko S.M. PROBLEM ISSUES OF ESTABLISHING THE GROWTH OF A PERSON WHO WAS RECORDED ON VIDEO RECORDING.....146

JUDICATURE AND JUDICIAL PRACTICE; LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES; PUBLIC PROSECUTION AND ADVOCACY

Kovalchuk. I.S. FEATURES OF ADVANCED TRAINING OF PROSECUTORS.....151

INTERNATIONAL LAW; COMPARATIVE LAW

Yakymchu M.Yu., Peleshok I.I. COMBATING AGAINST THE SPREAD OF COVID-19: INTERNATIONAL LEGAL ASPECT.....155

НОТАТКИ

ПРИВАТНЕ ТА ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

№ 4/2021

Виходить чотири рази на рік

Українською, російською та англійською мовами

Коректор – Н.В. Пирог
Комп'ютерна верстка – Ю.С. Семенченко

Підписано до друку 01.02.2022 р. Формат 60×84/8. Обл.-вид. арк. 17,66, ум. друк. арк. 19,30.
Папір офсетний. Цифровий друк. Наклад 100 примірників. Замовлення № 0122/005.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6424 від 04.10.2018 р.)
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Тел. +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua